

รายการอ้างอิง

ภาษาไทย

การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย. การสำรวจเบื้องต้นเพื่อการพัฒนาการท่องเที่ยวลำปาง-ลำพูน

2528. กรุงเทพมหานคร : การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย, 2528.

เกื้อกูล ยืนยงอนันต์. การพัฒนาการคมนาคมทางบกในรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทศึกษาศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร, 2519.

กำธร กุลชล. The Architecture of Towns and Cities. แปล : คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร.

คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร. คู่มือการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวทางด้านกายภาพประเภทวัด เล่มที่ 2 : วัดในภาคเหนือ. การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย.

จักรกฤษณ์ นรนิติผดุงการและทวี สอนมาลี. ลำพูนเมืองบริวารของเชียงใหม่ ? โครงการที่รอการตัดสินใจของรัฐบาล. กรุงเทพมหานคร : สำนักวิจัยสถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์, 2520.

จารุณี สิริมิ่งคะลา. การศึกษาจินตภาพกรุงรัตนโกสินทร์เพื่อการอนุรักษ์และพัฒนา. วิทยานิพนธ์ปริญญาการวางแผนภาคและเมืองมหาบัณฑิต ภาควิชาการวางแผนภาคและเมือง บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2532.

จิราพร แสดงศิลป์. ลักษณะทางกายภาพที่เหมาะสมศึกษานบรีเวณกรุงรัตนโกสินทร์. วิทยานิพนธ์ปริญญาสถาปัตยกรรมศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาวิชาสถาปัตยกรรมชุมชนเมือง บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร, 2527.

จุลพงศ์ ชินดิพงษ์. ประวัติศาสตร์เมืองลำพูนฉบับสังเขป. ลำพูน : ศูนย์วัฒนธรรมลำพูน.
(โรเนียวเย็บเล่ม)

ฉัตรชัย พงศ์ประยูร. การตั้งถิ่นฐานมนุษย์ทฤษฎีและแนวปฏิบัติ. กรุงเทพมหานคร : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2536.

- ชูลิทธิ ชูชาติ. รายงานวิจัยการค้าขายทางเรือบริเวณลุ่มแม่น้ำปิง ระหว่างภาคเหนือกับภาคกลาง ของประเทศไทย (1839-2504). เชียงใหม่, 2528.
- เทศบาลเมืองลำพูน. แผนพัฒนาเทศบาลเมืองลำพูน 5 ปี (2535-2539). ลำพูน, 2537.
(ไว้เนียวเขียนเล่ม)
- ธิดา สาระยา. (ศรี)ทวารวดี. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์เมืองโบราณ, 2532.
- ธำรงค์ศักดิ์ ทานูญ. กำเนิดอาณาจักรลานนาไทย. วิทยานิพนธ์ปริญญาอักษรศาสตรมหาบัณฑิต ภาค วิชาประวัติศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2528.
- บัณฑิตกาน นิมานวัฒนา. การศึกษาเพื่อวางแนวทางการพัฒนา เมืองเสก้ากั๊สเมืองใหญ่ : กรณีศึกษา จังหวัดลำพูน-เชียงใหม่. วิทยานิพนธ์ปริญญาการวางแผนภาคและเมืองมหาบัณฑิต ภาควิชาการวางแผนภาคและเมือง บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2532.
- ประชาภิจักรจักร, พระยา. พงศาวดารโยนก. กรุงเทพมหานคร : คลังวิทยา, 2516.
- ประเสริฐ ๗ นคร, ผู้เรียบเรียง. มิ่งรายศาสตร์หรือกฎหมายพระเจ้ามิ่งราย. กรุงเทพฯ : ภาค วิชาประวัติศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร. 2521.
- ปรานอม ดันสุขานันท์. การศึกษาเพื่อเป็นแนวทางในการวางแผนอนุรักษ์ในเขตกำแพงเมือง เชียงใหม่. วิทยานิพนธ์ปริญญาการวางแผนภาคและเมืองมหาบัณฑิต ภาควิชาการวางแผนภาคและเมือง บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. 2530.
- ปลายชัย ชนะพันธ์. บทบาทนายทุนพ่อค้าที่มีต่อการก่อและขยายตัวของทุนนิยมภาคเหนือประเทศไทย พ.ศ. 2464-2523. วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต ภาควิชาเศรษฐศาสตร์ บัณฑิต วิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2529.
- ผิงเมือง, สำนัก. ผิงเมืองรวมเมืองลำพูน (ปรับปรุงครั้งที่ 1). กรุงเทพฯ : สำนักผิงเมือง กระทรวงมหาดไทย, 2534.
- _____. ข้อมูลด้านวิศวกรรม ผิงเมืองรวมเมืองลำพูน (ปรับปรุง ครั้งที่ 1). กรุงเทพฯ : สำนักผิงเมือง กระทรวงมหาดไทย, 2534.
- _____. รายงานวิจัยเพื่อการวางผังและจัดทำผังเมืองรวมเมืองลำพูน (ปรับปรุง ครั้งที่ 1). กรุงเทพฯ : สำนักผิงเมือง กระทรวงมหาดไทย, 2534.
- พระพุทธกาม และพระพุทธชาต. ตำนานมูลศาสนา. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์พระจันทร์, 2518.
- พาณิชย์จังหวัดลำพูน, สำนักงาน. ข้อมูลการตลาดจังหวัดลำพูน ปี 2535. ลำพูน : สำนักงาน พาณิชย์จังหวัดลำพูน, 2535.

- ขุนทร ขูลทาจกร. การเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจในมณฑลพายัพหลังการตัดเส้นทางรถไฟสายเหนือ พ.ศ. 2464-2484. วิทยานิพนธ์ปริญญาอักษรศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาประวัติศาสตร์ เอเซียตะวันออกเฉียงใต้ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร, 2530.
- โพธิ์รังสี, พระ. คำแปลจากเทววงศ์ พงศาวดารเมืองทริภุญไชย. พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์รุ่งวัฒนา, 2516.
- ภาควิชาผังเมือง คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์. การวางแผนและผังกายภาพ สำหรับผังวางแผนระดับท้องถิ่น 2527. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- มณี พยอมยงค์. ประเพณีสิบสองเดือนล้านนาไทย. เชียงใหม่ : ส. ทรัพย์การพิมพ์, 2533.
- รัตนะปัญญาเดระ, พระ. อินกาลมาลีปกรณ์ แปลโดย ร.ต.ท. แสง มนวิฑูร. กรุงเทพฯ : มิตรนราการพิมพ์, 2510.
- ระวีวรรณ ภาคพรต. การกลบนา ในล้านนาไทย ตั้งแต่กลางพุทธศตวรรษที่ 20 ถึงต้นพุทธศตวรรษที่ 22. วิทยานิพนธ์ปริญญาอักษรศาสตรมหาบัณฑิต ภาควิชาประวัติศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2526.
- วิมลสิทธิ์ ทรยางกูร. พฤติกรรมมนุษย์กับสภาพแวดล้อม. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2535.
- วีรพล เขาวินัสกษณ์. การวิเคราะห์รูปแบบการใช้ที่ดินของเทศบาลเมืองลำซอบ. วิทยานิพนธ์ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาภูมิศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, 2531.
- ศรีศักดิ์ วัลลิโภดม. "แคว้นทริภุญไชย". โบราณคดีไทยในศตวรรษที่ผ่านมา. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์เมืองโบราณ, 2525.
- _____ . สยามประเทศ. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์มติชน, 2535.
- ศิลปากร, กรม. แผนแม่บทโครงการอุทยานประวัติศาสตร์ศรีสัชนาลัย. กรุงเทพฯ : กรมศิลปากร, 2525.
- _____ . แหล่งโบราณคดีประเทศไทย เล่ม 6 (ภาคเหนือ). กรุงเทพมหานคร : กรมศิลปากร, 2534.
- _____ . ทฤษฎีและแนวปฏิบัติการอนุรักษ์มรดกและแหล่งโบราณคดี. กรุงเทพฯ : กรมศิลปากร, 2532.

- ศูนย์ประสานงานพัฒนาชนบทจังหวัดลำพูน. แผนพัฒนาจังหวัดลำพูน 5 ปี (2535-2539). ลำพูน, 2534. (โรเนียว เอ็ม เล่ม)
- ศุทธิณี คนตรี. การศึกษาความสำคัญของเทศบาลในภาคเหนือ. วิทยานิพนธ์ปริญญาการวางแผนภาคและเมืองมหาบัณฑิต ภาควิชาการวางแผนภาคและเมือง บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2524.
- สงวน โชติสุขรัตน์. ตำนานพื้นเมืองเชียงใหม่. พระนคร : โรงพิมพ์ สำนักนายกรัฐมนตร, 2514. สถาปัตยกรรมศาสตร์, คู่มือพัฒนาภูมิทัศน์เมืองเพื่อการท่องเที่ยว. ภาควิชาภูมิสถาปัตยกรรม จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2531.
- สิงมะ วรณสัย. ประวัติพระบางจามเทวี และจังหวัดลำพูน. ลำพูน : วัฒพันธ์การพิมพ์, 2524.
- สุทธวารี สุวรรณภานัน. พระราชชีวประวัติ พระบางจามเทวี. เชียงใหม่ : กิพย์เนตรการพิมพ์, 2525.
- สุวิสวัสดิ์ อ่องสกุล. "ประวัติศาสตร์การปกครองเมืองเชียงใหม่." ล้านนาไทย. เชียงใหม่ : กิพย์เนตรการพิมพ์. 2527.
- _____. ประวัติศาสตร์ล้านนา. เชียงใหม่ : โรงพิมพ์ช่างเผือก, 2529.
- เสนอ นิลเดช. "ศิลปะ-สถาปัตยกรรมเชียงใหม่." ล้านนาปริทัศน์. 2525.
- สรรเพชญ นนทภักดิ์. การศึกษาคุณค่าทางสุนทรียภาพด้านผังเมือง ศึกษาเฉพาะกรณี นครศรีธรรม-ราชและภูเก็ต. วิทยานิพนธ์ปริญญาการวางแผนภาคและเมืองมหาบัณฑิต ภาควิชาการวางแผนภาคและเมือง บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2535.
- สุภาวรัตน์ ชูฟัง. ผลกระทบของนิคมอุตสาหกรรมภาคเหนือที่มีต่อจังหวัดลำพูน. วิทยานิพนธ์ปริญญาการวางแผนภาคและเมืองมหาบัณฑิต ภาควิชาการวางแผนภาคและเมือง บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2536.
- สุวิวัฒน์ คู่ม่วงศรี. การศึกษาริเวศโบราณสถานเพื่อประกอบการวางแผนพัฒนาเมือง : เทศบาลเมืองนครศรีอยุธยา. วิทยานิพนธ์ปริญญาการวางแผนภาคและเมืองมหาบัณฑิต ภาควิชาการวางแผนภาคและเมือง บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2525.
- อัชฌวดี กมลาสน์ ๗ อยุธยา. การศึกษาเพื่อเสนอแนะแนวทางอนุรักษ์โบราณสถาน และพัฒนาเมืองเพชรบุรี. วิทยานิพนธ์ปริญญาการวางแผนภาคและเมืองมหาบัณฑิต ภาควิชาการวางแผนภาคและเมือง บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2535.

- อนุบาลพาณิชย์, พระยา. ตำนานโบราณสถานในเมืองเชียงใหม่ และลำพูน. กรุงเทพฯ : กรมแผนที่ทหาร, 2512.
- อิทธิพงศ์ ต้นมณี. การศึกษาเพื่อวางแผนทางปรับปรุงภูมิทัศน์บริเวณเกาะพระนครอยุธยาด้วยวิธีทางผังเมือง. วิทยานิพนธ์ปริญญาการวางแผนภาคและเมืองมหาบัณฑิต ภาควิชาการวางแผนภาคและเมือง บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2534.
- อุษณีย์ ธงไชย. ความสัมพันธ์ระหว่างอยุธยาและลานนา พ.ศ. 1839-2310. วิทยานิพนธ์อักษรศาสตร์มหาบัณฑิต ภาควิชาประวัติศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2526.
- อานวย ศิษิตเดช. แนวทางการพัฒนาด้านกายภาพพื้นที่ริมแม่น้ำบริเวณกรุงรัตนโกสินทร์ชั้นใน. วิทยานิพนธ์ปริญญาสถาปัตยกรรมศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาวิชาการออกแบบชุมชนเมือง บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร, 2529.
- ฮันส์เพนส์. "ความเป็นมาของลานนาไทย." ลานนาไทย. เชียงใหม่ : กิพย์เนตรการพิมพ์, 2527.

ภาษาอังกฤษ

- Cullen Gordon, Townscape, New York, 1961.
- Ian Bentley, Alan Alcock, Paul Murrain, Sue McGlynn, Graham Smith. Responsive environments. London : The Architectural Press, 1985.
- Lynch Kevin, The Image of the City, Massachusetts : M.I.T. Press, 1960.
- Roger Trank, Finding Lost Space, New York : Van Nostrand Reinhold Co., 1986.
- Spreiregen Paul D, AIA. The Architecture of Towns and Cities : McGraw-Hill Book Company, 1965.
- Worskett Roy, The Character of Town, The Architecture Press, London, 1969.

ภาคผนวก

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ประเพณีปี๋โทมสงกรานต์

ประเพณีสงกรานต์หากพิจารณาในแง่ประวัติและตำนานความเป็นมาแต่ดั้งเดิมนั้น เกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงจุลศักราชซึ่งมีขึ้นในประเทศพม่าโบราณ และได้แผ่เข้ามาสู่ล้านนาไทยเป็นเวลานานพันปีมาแล้ว โดยจุลศักราชนี้เป็นศักราชที่ชาตพม่าเป็นผู้ริเริ่มตั้งเมื่อ พ.ศ.1181 กษัตริย์พม่าพระนามว่าพระเจ้าแสนกะราชา ซึ่งแต่เดิมบวชเป็นพระสังฆราชาได้ลาสิกขาออกมารับราชการสมบัติ และทรงทำพิธีลบศักราช เมื่อ พ.ศ.1181 ในวันเถลิงศกสงกรานต์ เรียกศักราชที่ตั้งขึ้นใหม่ว่า จุลศักราชและเริ่มใช้ในอาณาจักรของพระองค์ก่อน ต่อมาในรัชสมัยพระเจ้าอเนรุทอมมหาราชแห่งอาณาจักรพุกาม ได้ยกทัพมาปราบแคว้นโยนกและแคว้นไทยลุ่มแม่น้ำเจ้าพระยา เมื่อประมาณ พ.ศ.1576 และได้นำเอาประเพณีตรุษสงกรานต์และการใช้จุลศักราชแบบพม่ามาเผยแพร่ในแคว้นที่พระองค์ยึดครอง ใช้สืบต่อมาจนกระทั่งปัจจุบัน

กำหนดจัดงาน : จัดขึ้นในวันที่ 13-16 เมษายน

สถานที่จัดงาน : วัด ที่สาธารณะและบ้าน

วัตถุประสงค์และสาระของงานจัดงาน

ถือเป็นการเฉลิมฉลองวันขึ้นปีใหม่สุริยคติของไทย โดยในแต่ละวันจะมีพิธีการแตกต่างกันและเรียกชื่อวันแตกต่างกันดังต่อไปนี้

วันที่ 13 เมษายน (วันสังขานต์สอง)

เทศกาลตรุษสงกรานต์ซึ่งตรงกับวันที่ 13 เมษายน ตามประเพณีพื้นเมืองเรียกวันนี้ว่าวันสังขานต์สอง คือ วันสิ้นสุดของศักราช เป็นวันสงท่ายปีเก่า ซึ่งในวันนี้จะได้ยินเสียงปืน การยิงปืนเป็นการยิงเพื่อขับไล่เสนียดจัญไรต่าง ๆ ตามที่ถือกันมาแต่โบราณและพอเช้าตรู่ก็เริ่มทำความสะอาดบ้าน ห้างร้าน สู้เสื่อผ้า ผ้านุ่งนอน ฯลฯ วันนี้ทุกคนต้องทำอารมณ์ให้แจ่มใส เพราะเป็นวันที่เริ่มชีวิตใหม่จะต้อง เตรียมจิตใจให้เข้มแข็งและพร้อมที่จะสู้กับชีวิตในปีต่อไป

นอกจากมีการทำความสะอาดบ้านเรือนแล้ว ยังมีการสละตัวดำเกล้าชำระร่างกายให้สะอาดผ่องใส เมื่อเสร็จแล้วทำการแต่งตัวด้วยเสื้อผ้าใหม่ หากเป็นผู้หญิงเมื่อชำระร่างกาย และสละตัวดำเกล้าแล้วก็จะพัดดอกไม้ธันมีนามปี ในวันที่คอนช่วงเข้ามีการทำบุญศกบาตร ตอนปลายมีการสงฆ์พระพุทธรูปและ เล่นสาดน้ำกัน การเล่นสาดน้ำนี้จะมีไปจนถึงวันที่ 17 หรือบางแห่งอาจเล่นไปจนถึงวันที่ 20 เมษายน

วันที่ 14 เมษายน (วันเนา)

"วันเนา" ทางเมืองเหนือเรียกว่า "วันเนา" เป็นวันที่มีประเพณีทางศาสนาด้วย เช่น การขนทรายเข้าวัดและ เล่นรดน้ำกันทั่วไป โดยไปขมุนมกันอย่างหนาแน่นตามหาดทรายแม่น้ำกวัง ซึ่งเป็นแม่น้ำสายหลักของชาวเมืองลำพูน

ในวันนี้คอนเข้าประชาชนในเมืองลำพูนจะพากันไปตลาด เพื่อจับจ่ายซื้ออาหารและข้าวของไว้ทำบุญในวันรุ่งขึ้นซึ่งถือว่าเป็นวันที่สำคัญอีกวันหนึ่งเช่นกัน คือ "วันพญาวัน" โดยตลาดที่สำคัญในการจับจ่ายข้าวของเพื่อใช้ประกอบพิธีในวันรุ่งขึ้นได้แก่ ตลาดสดหนองคอก เนื่องจากเป็นตลาดที่รวบรวมสินค้าทุกชนิดไม่ว่าจะเป็นเครื่องมือ อุปกรณ์ที่ใช้ในการประกอบพิธีต่าง ๆ อาหารสด อาหารแห้ง ที่จะนำมาใช้ในการทำบุญในวันรุ่งขึ้น นอกจากนี้ยังมีตลาดเย็น ตลาดหนองเส้ง แต่ไม่ได้รับความนิยมเท่ากับตลาดหนองคอก เนื่องจากมีสินค้าให้เลือกน้อยกว่า ทำให้ในช่วงเช้าของตลาดมีประชาชนคับคั่งและสภาพตลาดดูคับแคบไปอย่างผิดหูผิดตา

ตอนช่วงบ่ายตั้งแต่เวลา 15.00 น. เป็นต้นไป มีการก่อเจดีย์ทรายที่วัดโดยชาวเมืองลำพูน ไปขนเอามาจากทำน้ำในบริเวณแม่น้ำกวังแล้วนำไปกองที่วัด ซึ่งวัดที่ประชาชนนิยมมากก่อเจดีย์ทรายได้แก่ วัดพระธาตุหรือภูษยารวมหาวิหาร เนื่องจากเป็นวัดที่สำคัญและเป็นวัดหลักของเมืองลำพูน อีกทั้งหลังจากการขนทรายมาแล้ว บางคนก่อเจดีย์ทรายใหญ่แล้วมีเจดีย์เล็ก ๆ เป็นบริวารล้อมรอบมากขึ้นแล้วแต่ศรัทธา ส่วนทางบ้านจัดเตรียมตักกระดาษสีต่าง ๆ มาทำธง หรือทางเหนือเรียกว่า "ตุง" โดยทำเป็นรูปสามเหลี่ยมบ้าง รูปยาวบ้าง สำหรับนำไปปักไว้ที่กองเจดีย์ทรายในวันรุ่งขึ้นซึ่งเป็นวันพญาวัน การทานตุงและการขนทรายเข้าวัดนี้ ถือคติว่าการทานตุงนั้นสามารถช่วยให้ผู้ตายที่บาปหนักถึงขั้นตกนรกนั้น สามารถพ้นจากขุมนรกได้ด้วยชายตุง(ชายธง) จะเกี่ยวพันเอาตัวของเขาสันจากขุมนรกมาได้จึงนิยมทานตุง ส่วนการขนทรายเข้าวัดถือว่าเป็นการทดแทน เมื่อคนเดินผ่านไปมาในวัดทรายในวัดย่อมคิด ทำออกมานอกวัด เป็นบาปกรรม จึงมี

ประเพณีขนทรายมาทดแทนจึงจะพ้นบาป หรือไม่ก็ใช้โรยตามลานวัด เป็นการกันไม่ให้ภูตผีเข้าออกมา
ได้อีกด้วย

ในวันเนา นอกจากจะเป็นวันขนทรายเข้าวัดแล้วยังเป็นวันดาเครื่องไทยทาน วันดา
หมายถึง วันเตรียมข้าวของเครื่องใช้ต่าง ๆ ที่จะทำบุญ เช่น การจับจ่ายข้าวของที่มีการเตรียม
สำหรับทำบุญในวันรุ่งขึ้น ในวันที่ถือว่าเป็นวันสำคัญอีกวันหนึ่ง จะไม่ทำอะไรที่ไม่เป็นมงคล ไม่คำ
ทอ หรือทะเลาะวิวาทกัน คนโบราณถือว่าวันนี้หากผู้ใดคำทอแล้วปากของผู้ขึ้นจะเน่า เพราะเป็น
วันเนาที่ถือเครื่องครุฑที่สุดจะไม่ผิดศีล 5 เลย วันนี้จะมีผู้นำเอานกหรือปลาไปขาย สำหรับนกก็จะ
ใส่ "พัน" ไปขายรวมทั้งช่อดูต่าง ๆ ที่สำหรับเอาไปปักกองเจดีย์ทราย ส่วนนกหรือปลามีผู้ซื้อไป
ไว้สำหรับปล่อยในวันพญาวัน โดยในวันนี้ต้องเตรียมซื้อข้าวของทิ้งไว้ เพราะในวันรุ่งขึ้นคนไปทำ
บุญกันหมดไม่มีใครซื้อขายกัน เป็นประเพณีที่มีมาแต่โบราณ

วันที่ 15 เมษายน (วันพญาวัน)

วันพญาวันเป็นวันเริ่มศักราชใหม่ วันนี้เป็นวันที่มีการทำบุญทางศาสนาตั้งแต่เวลาเช้าตรู่ มี
ผู้คนถือสำรับอาหารคาวหวานต่าง ๆ ไปทำบุญถวายพระคัมภีร์ที่ตนเป็นศรัทธาอยู่ ซึ่งการถวาย
ภัตตาหารหรือที่เรียกว่ากันอย่างเมืองเหนือว่า "การทานขันข้าว" เป็นการทานเพื่ออุทิศส่วน
กุศลให้แก่บรรพบุรุษหรือญาติมิตร ส่วนพระค้อยนั่งรับทานขันข้าว และทำพิธีหยาดน้ำหมายถึง ทาน
อุทิศส่วนกุศลไปให้ผู้ล่วงลับไปแล้ว หลังจากการถวายทานขันข้าวในตอนเช้า และพระท่านฉันข้าว
แล้ว ทายกทายิกาและคณะศรัทธานำช่อดูที่เตรียมไว้ และน้ำมันส้มป่อยซึ่งปรุงด้วยดอกแก้ว
สารภีตากแห้ง ยันมีกลิ่นหอมใช้แทนน้ำหอมไทย นอกจากนี้ยังมีงาสำหรับคำดับโทษ และนกลปลาที่
จะทำพิธีปล่อยเสดาะเคราะห์ในวันนี้ด้วย โดยไม้สำหรับคำดับโทษจะต้องมีกระบอกเล็ก ๆ บรรจุ
น้ำ ทราย และกรวยดอกไม้ ๓ อย่างติด การคำดับโทษ ถือตามคตินิยมที่ว่า เป็นการคำจูน
พระพุทธศาสนาให้มีอายุยืนยาวนานตลอดไป เพราะดับโทษ เป็นสัญลักษณ์ของพระพุทธศาสนา

วันที่ 16 เมษายน (วันปากปี)

วันปากปี ในวันนี้เป็นวันที่พุทธศาสนิกชนนำเอาเส้นด้ายของที่เข้าไปแล้วนำไปถวายวัด ทาง
ล้านนาถือว่าเป็นวันขึ้นปีใหม่ นอกจากนี้มีพิธีเสดาะเคราะห์โดยมรรคทายกจัดทำสดวง (กระทง)

าพญ วั 4 ถันแล้วนำไปวางไว้ทั้ง 4 ทิศ เพื่อถวายแด่ท้าวจตุโลกบาลประกอบด้วย ท้าวธตรฐ ซึ่ง มีหน้าที่ดูแลทิศบูรพา(ทิศตะวันออกเฉียง) ของเขาพระสุเมรุ ท้าววิรุฬหก ซึ่งให้การอารักขาด้านทิศทักษิณ (ใต้) แห่งเขาพระสุเมรุท้าววิรูปักษ์ มีหน้าที่ดูแลทิศปัจจิม(ตะวันตก) ของเขาสิเนรุราช ท้าวเวส สุวรรณ ทิศกัธอาณาเขตด้านทิศอุดร(ทิศเหนือ) ของเขาสุเมรุบรรพต โดยท้าวจตุโลกบาล มีหน้าที่ดูแล เกี่ยวกับโลกมนุษย์และโลกทิพย์ เพื่อผดุงเหล่าธรรมิกชนทั้งหลาย ในวันขึ้นแรมสิบห้าค่ำจตุธาภิเศก จะเสด็จลงมาเพื่อสำรวจดูผู้ดำเนินในศีลลาจารวัตร ซึ่งตรงกับวันที่ 16 เมษายนซึ่งเป็นวันปากปี

สำหรับประชาชนในล้านนานั้น นับถือท้าวจตุโลกบาล ซึ่งนิยมเรียกกันว่าท้าวทั้งสี่จะเชิญมา รักษางานต่าง ๆ เช่น งานขึ้นปีใหม่ การฉลองวัด การทำบุญ การขอความคุ้มครอง ในวันปีใหม่ ทุกปี จะเห็นได้ว่าล้านนาไทยนับถือท้าวทั้งสี่แต่ไม่นับถือพระภูมิหรือพระชัยมงคลอย่างของภาคกลาง ในวันนี้มีการรดน้ำค้ำหัวพระสงฆ์ผู้ใหญ่ เจ้านายฝ่ายเหนือ ผู้ว่าราชการจังหวัด พ่อแม่ ครูอาจารย์ โดยประเพณีรดน้ำค้ำหัวจะมี 2 ลักษณะด้วยกันคือ

1. การสระผม กำจัด เหนือโคล ทำให้เส้นผมสะอาดชาวล้านนาเรียกว่า การค้ำหัว
2. การนำเอาน้ำขมิ้นส้มป่อย น้ำหอมไปกราบขอขมาและขอพรแก่ผู้อาวุโสหรือผู้ที่เคารพนับ

ถือของตน

การรดน้ำค้ำหัวผู้น้อยนำเอาเครื่องสักการะ คือ ข้าวดอกคอกไม้ ใสพานมีขัน หรือสรง น้ำ ขมิ้นส้มป่อย น้ำหอม เครื่องบริโภคนต่าง ๆ เช่น หอม แดงกวา อาหารแห้ง ฯลฯ ส่วนของอุปโภค มีเสื้อผ้า และเครื่องใช้ต่าง ๆ ที่สมควรแก่ฐานะของผู้ที่เราเคารพนับถือ ประเพณีค้ำหัวของชาว ล้านนาไทยไม่นิยมรดน้ำผู้ใหญ่ แต่นิยมนำเอาน้ำขมิ้นส้มป่อยไปสักการะท่าน ลักษณะนี้ถือ เป็นการรด น้ำค้ำหัว

ขั้นตอนและพิธีการในวันสงกรานต์

วันที่ 13 เมษายนซึ่งชาวล้านนาเรียกว่า "วันสังขานต์ล่อง"

ช่วงเช้า

มีพิธีการทำบุญตักบาตร โดยพระภิกษุและสามเณร เริ่มออกบิณฑบาตรตั้งแต่ เวลาประมาณ 7.30 น. โดยเส้นทางที่ใช้ในการบิณฑบาตรเริ่มตั้งขบวนที่วัดช้างสีซึ่งอยู่ใกล้กับประตูช้างสี เป็น ประตูเมืองทางด้านทิศเหนือตรงข้ามกับวัด เป็นจวนผู้ว่าราชการจังหวัดลำพูน ซึ่งเส้นทางที่ใช้ใน

การนิเทศาตรถูกกำหนดขึ้นตามถนนสายหลักของเมือง คือ ถนนอินทงยศ ผ่านทิศกึ่งทิศสถานแห่ง
 ซาติหรือภูโยชย แล้วเลี้ยวเข้าถนนวังขวา ผ่านธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร แล้ว
 เลี้ยวซ้ายเข้าถนนรอบเมืองใน และมาสิ้นสุดที่วัดพระธาตุหรือภูโยชยวรวิหาร เป็นอันเสร็จพิธีศก
 บาดรตอนช่วงเช้า ตลอดเส้นทางในการศกบาศรทางเทศบาล เมืองลำพูนได้จัดโต๊ะสำหรับใช้วาง
 ของที่จะศกบาศร การแต่งกายของผู้ศกบาศร โดยส่วนใหญ่แต่งกายในชุดขาวปะปนกับชุดพื้นเมือง
 ผู้ที่มาศกบาศรโดยส่วนใหญ่นิยมมาศกบาศรกันทั้งครอบครัว ชาวลำพูนที่อยู่ต่างถิ่นจะกลับบ้านเพื่อมา
 เยี่ยมบ้านเรือน แสดงให้เห็นถึงชาวลำพูนให้ความสำคัญกับวันสงกรานต์ โดยถือว่าเป็นวันสำคัญวัน
 หนึ่งของชาวภาคเหนือ หลังจากเสร็จพิธีศกบาศรผู้คนที่มาศกบาศรบางส่วนทำพิธีปล่อยนก ปล่อย
 ปลา เป็นอันเสร็จพิธีในช่วงเช้าของวันสังขานต์ล่อง

ช่วงบ่าย

มีการแห่ขบวนพระพุทธรูปจากวัดต่าง ๆ ในเขตอำเภอเมือง และอำเภอต่าง ๆ ในจังหวัด
 ลำพูน เพื่อนำมาประกอบพิธีให้ประชาชนทำการสงน้ำ ขบวนแห่ในวันสงกรานต์ประกอบด้วยขบวน
 แห่ประเพณี ศิลปวัฒนธรรม และการแต่งกายประจำถิ่นของแต่ละอำเภอ ขบวนแสดงประเพณี
 ที่เกี่ยวข้องกับวันสงกรานต์ เช่น ขบวนรดน้ำคำหัวหน้าผู้สูงอายุ ขนทรายเข้าวัด โดยขบวนแห่ต่าง ๆ
 เริ่มตั้งต้นจากที่ทำการเทศบาลเมืองลำพูน ซึ่งตั้งอยู่บนถนนเทศบาล 1 ขบวนเคลื่อนเข้าสู่ถนน
 เจริญราษฎร์ผ่านประตูข้างสี่ ซึ่งเป็นประตูเมืองทางด้านทิศเหนือ ผ่านถนนอินทงยศเป็นถนนสาย
 หลักของเมือง เคลื่อนไปทางใต้เลี้ยวเข้า ถนนรอบเมืองใน ซึ่งอยู่ใกล้กับประตูสี่ แล้วไปสิ้นสุด
 ขบวนที่สะพานท่าขาม ซึ่งเป็นที่ตั้งของสโมสรข้าราชการจังหวัดลำพูน บรรยากาศในช่วงบ่ายร้าน
 รวงสองข้างทางโดยส่วนใหญ่ปิดทำการ เพื่อร่วมในพิธีสงกรานต์และรดสงน้ำพระพุทธรูป เพื่อเป็น
 ศริมงคลโดยนำน้ำที่ใช้ในการสงพระพุทธรูป ประกอบด้วย น้ำมันส้มป่อย ดอกสารภีและดอกคำฝอย
 เหตุผลเลือกใช้สิ่งทั้งสามนี้ในการสงน้ำพระพุทธรูป เนื่องมาจากน้ำที่แช่ด้วยส้มป่อยชาวล้านนาถือ
 ว่าเป็นของศักดิ์สิทธิ์ เป็นเครื่องกำจัดเหล่าร้ายให้อ่อนกำลังลง ส่วนดอกไม้นี้ที่ตากแห้ง ใต้น้ำ ดอก
 สารภี ดอกคำฝอย ดอกคำใต้ (กระถินพิมาน) เพื่อให้หอมชื่นใจเวลาศกสงพระพุทธรูป อย่างสุด
 ท้ายใต้น้ำ ขมิ้น เพื่อให้น้ำมีสีเหลืองและมีกลิ่นหอม เวลาสงน้ำนั้นศรทนายของประชาชนใส่ขันเตรียม
 เพื่อรดสงน้ำ เมื่อขบวนแห่พระพุทธรูปเคลื่อนผ่านมีคนรับน้ำสงที่ประชาชนเตรียมมา เพื่อนำไป
 สงพระพุทธรูปบนรถขบวนอีกทีหนึ่ง มีประชาชนบางกลุ่มนำน้ำที่สงพระพุทธรูปเสร็จแล้วกลับไป
 บูชาที่บ้าน จากความเชื่อถือว่าน้ำที่ได้จากการสงน้ำพระพุทธรูปไปใช้ผสมอาบ ทำให้หายงอม

เปลี่ย และโรคผอมแห้งแรงน้อยตลอดจนถึงโรคประสาทต่างๆให้หายได้ อีกประการหนึ่งเพื่อเป็นศิริมงคลแก่ตนเองและครอบครัว เมื่อขบวนแห่ของงานสงกรานต์มาถึงสโมสรข้าราชการ มีการจัดงานประกวด เทพีสงกรานต์ เป็นอันเสร็จพิธีการที่ทางราชการจัดขึ้น ก่อนขบวนแห่ที่ทางราชการจัดมาถึงชาวบ้านและร้านค้าที่อยู่บนละแวกเดียวกันจะมารวมตัวกันตั้งลานขึ้นมาร้องรำทำเพลง เพื่อเป็นการร่วมสนุกกันเป็นจุด ๆ ตลอดสองข้างทาง เมื่อรถที่เล่นสาดน้ำแล่นผ่านมาก็จะลงมาร่วมสนุกกับกลุ่มที่ตั้งเวทีรออยู่ข้างล่าง แสดงให้เห็นถึงความสามัคคีของคนใน เมืองลำพูน อันเป็นอุปนิสัยที่สมควรปลูกฝังให้ผู้อยู่คู่กับสังคม เมืองต่อไป

วันที่ 14 เมษายน ซึ่งชาวล้านนาเรียกว่า "วันเนา"

ช่วงเช้า

บรรยากาศในช่วงเช้าประชาชนไปจับจ่ายข้าวของ เพื่อประกอบในพิธีถวายพระในวันรุ่งขึ้นที่ตลาดในตัวเมือง เนื่องจากในวันที่ 15 ซึ่งถือว่าเป็นวันพญาวัน ตลาดหยุดขายซึ่งต้องซื้อข้าวของมาเตรียมพร้อมตั้งแต่วันนี้ นอกจากนี้แล้ววันนี้ยังห้ามค้ากันหรือพูดจาหยาบคายต่อกัน

ช่วงบ่าย

ประชาชนทุกเพศ ทุกวัยจะไปชมทรายจากแม่น้ำกวัง อันเป็นแม่น้ำสายสำคัญ เพื่อนำมาก่อเจดีย์ทรายที่วัด เป็นการทำบุญร่วมกัน แสดงให้เห็นถึงประเพณีในสมัยโบราณมีการปลูกฝังให้คนในท้องถิ่นมีความรักและสามัคคีในการทำงานร่วมกัน โดยใช้กิจกรรมทางประเพณีวัฒนธรรม เป็นเครื่องมือในการถ่ายทอด

วันที่ 15 เมษายน ซึ่งชาวล้านนาเรียกว่า "วันพญาวัน"

ช่วงเช้า

พิธีทำบุญตักบาตรเหมือนทำบุญตักบาตรทั่วไป สิ่งของที่จะต้องเตรียมนำไปวัดคือ ทาน ข้าวดอกคอกไม้ กล้วย เทียน ชนาลิสข้าวสุก อาหาร และขนมอื่น ๆ เมื่อถึงวัดจุดธูปเทียน ถวายข้าวดอกคอกไม้บูชาพระพุทธรูป แล้วนำดอกไม้ กล้วย เทียน มาใส่ขันแก้วทั้งสาม จากนั้นก็มาใส่ขันศีลแล้วนั่งตามที่สมควร เมื่อเสร็จก็อธิษฐานส่วนตัวสวด กัณฑ์พรพน

ช่วงสาย

ศรัทธาชาวบ้านทยอยกันไปวัดอีกครั้ง เพื่อไปถวายทานเจตีย์ทราย สิ่งที่น่าไปด้วยคือธงทิวเล็ก ๆ ซึ่งเรียกว่า"ช่อธง" ผูกแขวนกิ่งไม้ ค่ายสายลัญจณ์ ของวิสกัณฑ์เทศน์ อามังสงส์ปีใหม่ ซึ่งทางวัดจัดเทศน์ให้ฟังทุกปี

วันที่ 16 เมษายน ซึ่งชาวล้านนาเรียกว่า "วันปากปี"

ซึ่งถือว่าเป็นวันขึ้นปีใหม่ ในวันที่ชาวล้านนาจัดให้มีประเพณีการแสดงความสามารถระผู้ใหญ่ที่เรียกว่า "การสูมาคารวะ" เพื่อเป็นการขอขมาลาโทษในความผิดพลาด ซึ่งได้กระทำไปในปีที่ผ่านมา

ช่วงเช้า

มีพิธีการทำบุญตักบาตรถวายข้าวดอกคอกไม้รูปเทียนบูชาพระพุทธรูปในวิหาร แล้วนำดอกไม้รูปเทียนใส่ขันแก้วทั้งสาม หมายถึง การบูชาพระพุทธ พระธรรม พระสงฆ์ ซึ่งตั้งไว้กลางวิหาร เสร็จแล้วถวายจตุปัจจัยไทยทานแด่พระภิกษุสงฆ์ หลังจากเสร็จพิธีในวิหารแล้ว ประชาชนในอำเภอและต่างอำเภอมารคนำค้ำหัวพระภิกษุ ซึ่งทางวัดได้จัดเตรียมสถานที่ไว้เพื่อให้ประชาชนได้ทำการรดน้ำโดยผ่านสูงหรือรางผ่า น้ำที่ใช้ในการรดพระภิกษุและสามเณร ประกอบด้วย น้ำขมิ้นส้มป่อย ดอกคำฝอย ดอกสารภี ดอกมะลิ โดยสรงผ่านสูงที่ทางวัดจัดทำให้ โดยพระภิกษุและสามเณรรับน้ำหลังจากที่กิน หลังจากทำการรดน้ำพระภิกษุและสามเณรเสร็จ ชาวนานาคามหมู่บ้านต่าง ๆ ก็จะพากันไปรดน้ำค้ำหัวพระเถระผู้ใหญ่ของจังหวัด ซึ่งอยู่ตามภูมิต่าง ๆ ในวัดพระธาตุศรีบุญชัย เช่น เจ้าคณะจังหวัด เจ้าอาวาสวัดพระธาตุศรีบุญชัย เพื่อถวายจตุปัจจัย เสร็จแล้วพระเถระผู้ใหญ่ก็จะให้ศิลาให้พรและโอวาท หลังจากนั้นก็มีพิธีรดน้ำค้ำหัวพระเถระผู้ใหญ่เป็นอันเสร็จพิธี

หลังจากเสร็จการรดน้ำค้ำหัวพระเถระผู้ใหญ่แล้ว ชาวนานาพากันไปรดน้ำค้ำหัวเจ้านายฝ่ายเหนือที่ยังคงมีชีวิตอยู่ตามคุ้มต่าง ๆ ซึ่งทางเจ้าของบ้านจัดเตรียมสถานที่ในการประกอบพิธี ชาวนานา หรือผู้ที่มีความศรัทธาจะมารรดน้ำโดยส่วนใหญ่มักจะไม่ค่อยเป็นทางการเท่าใดนัก ประชาชนเตรียมน้ำที่นำมารดประกอบด้วย น้ำขมิ้นส้มป่อย ดอกคำฝอย ดอกสารภี โดยรดผ่านมือของเจ้านายฝ่ายเหนือ หลังจากรดเสร็จเจ้านายฝ่ายเหนือก็จะนำน้ำที่อยู๋ในขันมาสูบที่ศีรษะ เพื่อเป็นสิริมงคลแก่ตัวเอง เสร็จแล้วก็ให้ศิลาให้พรแก่ผู้ที่มารดน้ำค้ำหัวท่าน

ช่วงบ่าย

มีพิธีรดน้ำคำหัวผู้ว่าราชการจังหวัดลำพูนหรือที่ชาวบ้าน เรียกกันว่า "พ่อเมือง" ซึ่งชาวบ้านจากหมู่บ้าน ตำบล อำเภอต่าง ๆ มารวมตัวกันที่ศาลากลางจังหวัด จากนั้นจัดตั้งเป็นขบวนเพื่อไปทำพิธีรดน้ำคำหัวกันที่จวนผู้ว่าราชการจังหวัด โดยเส้นทางที่ใช้ในการเดินของขบวนที่จะเคลื่อนไปที่จวนผู้ว่าราชการจังหวัด เริ่มต้นที่ศาลากลางจังหวัด โดยผ่านถนนสายหลัก คือ ถนนอินทวงยศ ขึ้นไปทางด้านประตูข้างสี่ ขบวนประกอบด้วย ขบวนศรัทธาของประชาชน ขบวนพ้องพื้นเมือง ขบวนข้าราชการในจังหวัด โดยมีลักษณะค่อนข้างเป็นทางการ โดยรองผู้ว่าราชการจังหวัด กล่าวนำ และอวยพรต่อท่านผู้ว่าราชการจังหวัด จากนั้นผู้ว่าราชการจังหวัดกล่าวขอบคุณ และกล่าวอวยพรตอบ หลังจากรองผู้ว่าราชการจังหวัดนำรดน้ำคำหัวผู้ว่าราชการจังหวัด ชาวบ้านนำของมาไหว้ เช่น พวงอาหารพื้นเมือง ผลไม้และผลิตภัณฑ์ทางการเกษตรพื้นถิ่น ฯลฯ และทำการรดน้ำคำหัวผู้ว่าราชการจังหวัด เป็นอัน เสร็จพิธี

ช่วงเย็น

ชาวบ้านตามหมู่บ้านต่างก็จะรวมตัวกันและชักชวนกันไปรดน้ำคำหัวผู้ใหญ่บ้าน กำนัน โดยอุปกรณ์ที่ใช้ในพิธีรดน้ำคำหัวสามารถแบ่งออกเป็น 2 ส่วนคือ อุปกรณ์หลัก ได้แก่ ข้าวมัน ส้มป่อย ดอกคำฝอย ดอกสารภี ทุป เทียน ข้าวดอกคอกไม้ อีกส่วนหนึ่งคือ เครื่องประกอบ ในส่วนนี้ได้แก่ ขนม นมเนย ผ้าขาวม้า ผ้าเช็ดตัว ผ้าดอง อาหารพื้นเมือง ในส่วนของเครื่องประกอบนี้มีมากหรือน้อยก็ได้ แต่ในพิธีจะมุ่งเน้นไปที่อุปกรณ์หลักมากกว่า หลังจากที่ตั้งบ้านของผู้ใหญ่บ้าน กำนัน ชาวบ้านแต่ละครอบครัวนำของมาไหว้พร้อมกับรดน้ำคำหัวผู้ใหญ่บ้าน กำนัน จากนั้นผู้ใหญ่บ้าน กำนัน กล่าวขอบคุณและอวยพร เป็นอัน เสร็จพิธี จากนั้นชาวบ้านแต่ละครอบครัวก็จะไปรดน้ำคำหัวผู้สูงอายุในครอบครัวของตนเอง และผู้สูงอายุในหมู่บ้านต่อไป

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ประเพณีสงฆ์นำพระธาตุทศกัณฐ์

กำหนดจัดงาน: จัดในวันขึ้น 15 ค่ำ เดือน 8 เหนือ (พฤษภาคม) ชาวเหนือเรียกว่า "วันแปด เบ็ง"

สถานที่จัดงาน: วัดพระธาตุทศกัณฐ์วรมหาวิหาร อำเภอเมือง จังหวัดลำพูน

วัตถุประสงค์และสาระของการจัดงาน:

ประเพณีสงฆ์นำพระธาตุมีทั่วไปทางภาคเหนือในวัดที่มีพระธาตุประดิษฐานอยู่ แต่วัดพระธาตุทศกัณฐ์วรมหาวิหารจะแตกต่างจากที่อื่น โดยมีนำสงฆ์พระราชทาน ซึ่งพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ พระราชทานอุทิศถวายเป็นพุทธบูชา สมทบด้วยการทำพิธีกรรมตักน้ำจากบ่อน้ำศักดิ์สิทธิ์ด้วยขม้อมือ เพื่อนำมาสงฆ์นำพระธาตุ ซึ่งถือ เป็นประเพณีที่ยิ่งใหญ่ของชาวล้านนา ในงานมีการทำบุญทางพุทธศาสนา และมีการแสดงพื้นเมืองสมโภชด้วย

คำนิยามของคนล้านนาโบราณที่สร้างไว้กับประชาชนในปัจจุบันได้แก่ "ธาตุ" คือ ถือเอาพระธาตุเจดีย์นั้นเป็นที่ตั้งของคน ทุกวันคืนเวลาไหว้พระแล้วจะต้องไหว้พระธาตุซึ่งเป็นที่ตั้งของคนด้วย พระพุทธเจดีย์ คือ พระเจดีย์ที่บรรจุพระบรมสารีริกธาตุของพระพุทธเจ้า ความประเพณีของชาวเหนือถือกันว่า คนเกิดปีใดจะต้องไปสักการะบูชาพระธาตุที่นั่น จึงจะเป็นสิริมงคลแก่คนๆ หนึ่งมีอายุยืน มีอาณิสงส์มาก ดังต่อไปนี้

1. คนเกิดปีจ้ คือ ปีชวด พระธาตุประจำปีเกิด คือ พระธาตุศรีจอมทอง อ. จอมทอง จ. เชียงใหม่
2. คนเกิดปีเข้า คือ ปีฉลู พระธาตุประจำปีเกิด คือ พระธาตุลำปางหลวง อ. เกาะคา จ. ลำปาง
3. คนเกิดปียี่ คือ ปีขาล พระธาตุประจำปีเกิด คือ พระธาตุช่อแฮ อ. เมือง จ. แพร่
4. คนเกิดปีเหม้า คือ ปีเถาะ พระธาตุประจำปีเกิด คือ พระธาตุแช่แห้ง อ. เมือง จ. น่าน
5. คนเกิดปีสี่ คือ ปีมะโรง พระธาตุประจำปีเกิด คือ พระเจดีย์พระสิงค์ อ. เมือง จ. เชียงใหม่ บางคนว่าปีนี้คนชู้ "พระสิงค์หรือพระพุทธสิงค์" มิใช่พระเจดีย์
6. คนเกิดปีไล่ คือ ปีมะเส็ง พระธาตุประจำปีเกิด คือ พระธาตุศรีมหาโพธิ์ ที่พุทธคยา ประเทศอินเดีย ชาวบ้านเดินทางไปไม่ถึงให้ไหว้ต้นมหาโพธิ์แทน

7. คนเกิดปีระงำ คือ ปีมะเมีย พระธาตุประจำปีเกิด คือ พระธาตุย่างกุ้ง หรือ เจดีย์ชเวดากอง ประเทศพม่า

8. คนเกิดปีะสัน คือ ปีวอก พระธาตุประจำปีเกิด คือ พระธาตุพนม จังหวัดนครพนม

9. คนเกิดปีเม็ด คือ ปีมะแม พระธาตุประจำปีเกิด คือ พระธาตุคอกยสุเทพ อ. เมืองจ. เชียงใหม่

10. คนเกิดปีเล่า คือ ปีระกา พระธาตุประจำปีเกิด คือ พระธาตุหริภุญชัย อ. เมืองจ. ลำพูน

11. คนเกิดปีเส็ด คือ ปีจอ พระธาตุประจำปีเกิด คือ พระธาตุเกตุแก้วจุฬามณี บนสวรรค์ชั้นดาวดึงส์

12. คนเกิดปีไต้ คือ ปีภุถ พระธาตุประจำปีเกิด คือ พระธาตุคอกยตุง อ. แม่สายจ. เชียงราย

พระธาตุประจำปีเกิดนี้ ถือว่าหากผู้ใดเกิดปีไหนแล้วควรไปนมัสการ กราบไหว้พระธาตุนั้น ๆ ก็จะได้านิสงส์มาก ส่วนผู้ที่ห่างไกลจากพระธาตุที่ประจำเกิดก็ให้กราบไหว้จากรูปภาพ

ประเพณีการไหว้พระธาตุ มีประโยชน์ต่อสังคมและสถาบันวัดในล้านนาไทยมาก หากประมวล สามารถแจกแจงเป็นข้อ ๆ ได้ดังต่อไปนี้

1. เป็นการสร้างศรัทธาให้เกิดขึ้นกับประชาชน
2. เป็นการสร้างความสามัคคีระหว่างวัดต่อบ้าน บ้านต่อบ้าน
3. เป็นการเดินทางไปเที่ยวหาบุญที่ศนา หาประสบการณ์ใหม่กลับบ้าน
4. เป็นการช่วยบูรณะปฏิสังขรณ์ ถาวรวัตถุที่ศรัทธาทั้งหลายร่วมใจช่วยกัน
5. เป็นการรำลึกถึงพระพุทธรองค์ ผู้เป็นเจ้าของศาสนา ในลักษณะสถานที่ควรแก่การสังเวช เช่น สถานที่ประสูติและนิพพานของพระพุทธเจ้า
6. ส่งเสริมให้เกิดความรักต่อศิลปโบราณวัตถุ โบราณสถาน

ด้วยเหตุนี้ประเพณีสงฆ์พระธาตุในวันเพ็ญเดือน 8 เป็นสิ่งที่ควรสนใจศึกษาค้นคว้า และรักษาไว้ตลอดไป

ประวัติองค์พระบรมธาตุทริภุชชัยและประเพณีขึ้นคอยชะม้อ

พระบรมธาตุทริภุชชัยเป็นปูชนียวัตถุสำคัญของจังหวัดลำพูน และเป็นจอมเจดีย์องค์หนึ่งในจำนวน 8 แห่งในประเทศไทยซึ่งเก่าแก่ที่สุดสร้างมาเป็นเวลาถึง 1093 ปี ในสมัยพระเจ้าอาทิตยราชกษัตริย์องค์ที่ 33 แห่งแคว้นทริภุชชัย ได้ถูกเสริมสร้างต่อกันมาทั้งองค์พระเจดีย์และถาวรวัตถุที่เกี่ยวข้องกับองค์พระเจดีย์ตลอดมา

สำหรับประเพณีขึ้นคอยชะม้อ เพื่อสักน้้ำทิพย์ร่วมในพิธีสงฆ์น้ำพระธาตุ มีประวัติความเป็นมาดังนี้ คอยชะม้อเป็นปูชนียสถานที่ศักดิ์สิทธิ์ที่สำคัญแห่งหนึ่ง ตั้งอยู่ห่างจากจังหวัดลำพูนไปทางทิศตะวันออก ประมาณ 16 กิโลเมตร บนคอยชะม้อ ซึ่งเป็นยอดคอยที่สูงที่สุดในบริเวณภูเขาทั้งหมด ปรากฏมีน้ำใสสะอาดตลอดปี ความลึกประมาณมิได้ น้ำดังกล่าวตก เทาไรไม่หมดบริเวณรอบห้ามสตรีเข้า หลายครั้งเมื่อมีสตรีฝ่าฝืน น้ำดังกล่าวจะเหือดแห้ง ต้องเชิญพระสงฆ์ขึ้นไปสวดพระพุทธรูปแก้อาถรรพ์จึงจะมีน้ำปรากฏดังเดิม ชาวลำพูนถือเป็นน้ำทิพย์น้ำศักดิ์สิทธิ์โดยชาวลำพูนใช้ เป็นน้ำสรงพระบรมธาตุทริภุชชัยแต่โบราณกาล นอกจากนี้ทางราชการยังใช้ เป็นน้ำมูรธาภิเษกของพระมหากษัตริย์ไทยมาแต่โบราณ ปัจจุบันใช้น้ำทิพย์ดังกล่าวประกอบพิธีมหามงคลต่าง ๆ ด้วย

ขั้นตอนและพิธีการสงฆ์น้ำพระธาตุทริภุชชัย

งานประเพณีสงฆ์น้ำพระธาตุทริภุชชัย จัดให้มีการสงฆ์น้ำพระธาตุ ๆ เป็นงานประจำปี เพื่อรักษาประเพณีสืบตั้งาม้ำที่มั่นคงถาวรสืบต่อไป สำหรับในปี 2536 ทางวัดพระธาตุทริภุชชัยวรมหาวิหารร่วมกับข้าราชการจังหวัดลำพูนและสมาคมศิษย์เก่าเมธีวชิกร ได้กำหนดให้มีการจัดงานในวันที่ 29 เมษายนถึง 5 พฤษภาคม 2536 โดยมีรายละเอียดของพิธีการในวันสำคัญต่างๆ ดังนี้

วันที่ 2 พฤษภาคม 2536 (ตรงกับเดือน 8 เหนือขึ้น 12 ค่ำ)

น้ำพระราชทานจากพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ได้ถูกอัญเชิญจากกรุงเทพมหานครมาตั้งไว้ที่ศาลากลางจังหวัดลำพูน เพื่อให้ประชาชนสักการะบูชาและเพื่อรอใช้ในพระราชพิธีสงฆ์น้ำพระธาตุ

ในวันนี้มีประเพณีขึ้นคอยชะม้อ โดยข้าราชการที่ได้รับมอบหมายขึ้นไปสักน้้ำ เพื่อมาใช้ประกอบในพิธีสงฆ์น้ำพระธาตุ ผู้ที่มีจิตศรัทธาต่อองค์พระธาตุบางกลุ่มก็จะร่วมไปกับคณะของทาง

ราชการ เพื่อนำน้ำมาสรงและบูชา เนื่องจากชาวลาหุญมีความเชื่อว่าน้ำบนคอยแห่งนี้ เป็นน้ำทิพย์ น้ำศักดิ์สิทธิ์ สามารถรักษาโรคร้ายไข้เจ็บให้หายได้ ประชาชนที่มีความศรัทธา นำน้ำทิพย์ที่ตกลงมาจากคอยขะมือ เพื่อนำมาบูชาและใช้รักษาตามความเชื่อดังกล่าว เมื่อขึ้นไปถึงคอยขะมือผู้ใหญ่นาน ที่บนคอยจัดเตรียมคิธีทางพุทธและทางพราหมณ์ ซึ่งเป็นคิธีที่ใช้ประกอบร่วมกันในการดักน้ำ เพื่อนำไปใช้ในคิธีสรงน้ำพระธาตุ ฯ ในวันขึ้น 15 ค่ำ เดือน 8 หลังจากเสร็จคิธีก็นำศักดิ์สิทธิ์ที่นำมาจากคอยขะมือถูกตักและนำไปเก็บไว้ที่อำเภอเมือง จนถึงวันสรงน้ำพระธาตุฯ

วันที่ 3 พฤษภาคม 2536 (ตรงกับเดือน 8 เหนือขึ้น 13 ค่ำ)

วันผิงน้ำค้าง(ผิงเสาสลึง) เพื่อตั้งหม้อมน้ำไปสรงองค์พระธาตุนบนยอดพระเจดีย์ โดยมีคนแต่งตัวชุดขาวเป็นผู้นำน้ำสรงองค์พระธาตุให้รอบองค์ อาราธนาพระมหาอุปคุต จากแม่น้ำมาประดิษฐานไว้ในวัดตามคตินิยม พุทธศาสนิกชนในเขตเทศบาลและตำบลใกล้เคียงแห่เครื่องไทยทานเข้าร่วมทำบุญ และประชาชนทั่วไปร่วมทำบุญตลอดวัน

วันที่ 4 พฤษภาคม 2536 (ตรงกับเดือน 8 เหนือขึ้น 14 ค่ำ)

วันก่อนคิธีสรงน้ำพระธาตุหรือบุญชัย 1 วัน ตอนบ่ายพ่อค้าแม่ขายที่นำสินค้าเครื่องใช้และอุปกรณ์ที่ใช้ประกอบในคิธีสรงน้ำพระธาตุ เริ่มเข้ามาจับจองตำแหน่งที่ตั้งในการขายสินค้า ช่วงเย็นทางวัดจัดเตรียมสถานที่ซึ่งใช้ในการประกอบคิธีสักบาตรในช่วงเช้า และคิธีสรงน้ำพระธาตุในช่วงบ่าย โดยคิธีสักบาตรทางวัดจัดเตรียมอุปกรณ์ที่ใส่ของที่จะมาสักบาตร และขันแก้วทั้งสามที่จะใส่ข้าวดอกดอกไม้ ส่วนคิธีสรงน้ำพระธาตุทางวัดได้จัดเตรียมโต๊ะที่จะใช้ประกอบคิธีทางพราหมณ์ ในช่วงเย็นนี้ประชาชนเริ่มทยอยเข้ามาสรงน้ำพระธาตุบางส่วน เนื่องจากบางคนไม่สามารถมาสรงน้ำพระธาตุ ฯ ในวันพรุ่งนี้ได้ ประชาชนบางส่วนที่มาจากต่างถิ่นซึ่งมีความศรัทธาต่อองค์พระธาตุก็จะมาค้างคืนในวัดพระธาตุทางวัดได้จัดเตรียมสถานที่ไว้ให้

วันที่ 5 พฤษภาคม 2536 (ตรงกับเดือน 8 เหนือขึ้น 15 ค่ำ)

ช่วงเช้า

เวลา 7.00น. มีการทำบุญตักบาตร โดยประชาชนจะมารอเพื่อใส่บาตรตั้งแต่เช้า บางกลุ่มที่อยู่ไกลออกไปจากจังหวัดก็จะมาค้างที่วัด เพื่อความสะดวกในการทำพิธีตักบาตรในวันนี้ของที่ใช้น้ำในการตักบาตรจะแบ่งออกเป็นสองส่วนได้ 2 ส่วน ประกอบด้วย ส่วนแรกได้แก่ อาหารผลไม้ ขนม นม เนย อาหารกระป๋อง จะถูกใส่บาตรแยกต่างหาก โดยทางวัดเตรียมบาตรและโตะสำหรับใส่อาหารไว้ให้ ส่วนที่ 2 ได้แก่ ข้าวเจ้า ข้าวเหนียว อาหารในส่วนนี้ตักตอนที่พระภิกษุประกอบพิธีทางศาสนาเสร็จ แล้วออกนิมิตบาตรรอบวิหารหลวง เหตุผลในการแยกอาหารที่ใช้ตักบาตรออกเป็น 2 ส่วนเนื่องมาจากอาหารที่นำมาใช้ในการตักบาตรมีจำนวนมาก ทั้งนี้เกิดจากแรงศรัทธาต่อองค์พระธาตุหริภุชชัย เนื่องจากเป็นศูนย์รวมจิตใจของชาวลำพูน และคนที่อยู่ในจังหวัดใกล้เคียงเกรงว่าเมื่อนำมาปะปนกันจะทำให้อาหารบูดเสีย จึงแยกการตักบาตรออกเป็น 2 ส่วน ประชาชนที่มาตักบาตรรอบวิหารหลวง พระภิกษุ และสามเณร เมื่อเสร็จจากพิธีในวิหารก็จะออกมานิมิตบาตรในช่วงเช้า พอถึงเพล มีการถวายภัตตาหารเพลแก่พระสงฆ์สามเณรในพระวิหารต่าง ๆ ทั้ง 4 ทิศ

ช่วงบ่าย

มีการตั้งขบวนแห่สงฆ์นำพระธาตุหน้าศาลากลางจังหวัดลำพูนโดยมีขบวนต่างๆดังนี้ ขบวนรถบุษบกนำพระราชทาน นำศักดิ์สิทธิ์ ขบวนข้าราชการ พ่อค้า ประชาชน ขบวนแห่ครัวทาน โดยขบวนแห่นำสงฆ์พระราชทานและนำทิพย์จากคอยชะม้อ ออกจากหน้าศาลากลางจังหวัด แล้วเสี้ยวขวาไปตามถนนสายหลักได้แก่ ถนนอินทงยศ เสี้ยวซ้ายเข้าถนนวังขวาเมื่อถึงถนนรอบเมือง ขน เสี้ยวซ้ายไปตามถนนจนถึงหน้าวัดพระธาตุหริภุชชัยรวมหาวิหาร แล้วเสี้ยวซ้ายเข้าประตูวัดพระธาตุหริภุชชัยรวมหาวิหารไปยังพระบรมธาตุหริภุชชัย เจ้าหน้าที่นำนำสงฆ์พระราชทานลงจากบุษบก เจ้าหน้าที่นำหม้อน้ำทิพย์วางบนโตะด้านเหนือโตะหมู่บูชาที่เตรียมไว้ จากนั้นผู้ว่าราชการจังหวัดชัยภูมิเชิญนำสงฆ์พระราชทาน พานผ้าแพรแดง ต้นไม้เงิน ต้นไม้ทอง ประดิษฐาน ณ โตะหมู่บูชา ต่อจากนั้นรับหม้อน้ำทิพย์วางบนโตะปูผ้าขาวที่เตรียมไว้ข้างโตะหมู่บูชา ผู้ว่าราชการจังหวัดได้ประกอบพิธีทางศาสนา โดยจุดธูปเทียนบูชาพระรัตนตรัยพิธีกรนำกล่าวคำบูชาพระรัตนตรัย บูชาพระบรมธาตุหริภุชชัย กล่าวคำอาราธนาศีล เสร็จพิธีทางศาสนา ผู้ว่าราชการจังหวัดชัยภูมิเชิญนำสงฆ์

พระราชทานขึ้นสร้างองค์พระธาตุและผ้าแพรแดงขึ้นหมองค์พระบรมธาตุ โดยชักกรอกขึ้นไปพร้อมกัน ขณะที่ทำการชักกรอกขึ้นไปพระสงฆ์สวดชัยมงคลคาถา เสร็จแล้วท่านผู้ว่าราชการจังหวัดนำน้ำทิพย์ จากคอยชะม้อขึ้นสร้างองค์พระบรมธาตุ ต่อจากนั้นรองผู้ว่าราชการจังหวัด ปลัดจังหวัด หัวหน้าส่วนราชการประจำจังหวัด(ตามลำดับ) นำน้ำทิพย์ขึ้นสร้างองค์พระธาตุ ฯ ประชาชนเริ่มทยอยเข้ามา ทำพิธีสร้างน้ำพระธาตุ ฯ โดยมีทั้งที่ชักกรอกขึ้นไปสร้างน้ำพระธาตุ ฯ และเดินวนรอบพระธาตุ ฯ เพื่อสร้างน้ำ โดยในบริเวณตัวองค์พระธาตุ ฯ เป็นที่ประดิษฐานของอัฐิพระพุทธรูปเจ้า จึงเป็นส่วนที่กินไม่ ำให้สตรีเข้าไป เข้าได้ เฉพาะบุรุษ เท่านั้น บรรยายกาศทั่วไปในพิธีสร้างน้ำพระธาตุ ฯ เมื่อประชาชน มาถึงที่วัดพระธาตุ ฯ ทำการสักการะบูชาพระธาตุ ฯ เสร็จแล้วนำน้ำซึ่งเตรียมมาจากบ้าน ประกอบด้วย น้ำมันส้มป่อย ดอกคำฝอย ดอกสารภี มาเทรวมกันในถังที่ทางวัดเตรียมไว้ให้ เพื่อชักกรอกขึ้นไปสร้างน้ำพระธาตุ เมื่อน้ำบรรจุนเต็ม ประชาชนก็ช่วยกันชักกรอกขึ้นไป เพื่อนำไปให้ผู้ที่อยู่บน องค์พระธาตุทำการสร้างน้ำพระธาตุ ฯ ผู้ที่อยู่บนองค์พระธาตุฯ แต่งชุดนุ่งขาวห่มขาว หลังจากสร้าง น้ำ เสร็จเป็นอัน เสร็จพิธีในการสร้างน้ำพระธาตุ ฯ ในอีกส่วนหนึ่งของงานพิธีสร้างน้ำพระธาตุ ฯ จัด ำให้มีการประกวดควัวทาน คือ เครื่องไทยทานในปีนี้จะ เป็นเรื่องเกี่ยวกับพระเจ้าสิบชาติ ประกวด ชิงกลองหลวง กลองหลวงนี้มีการแข่งขัน เฉพาะสองจังหวัดเท่านั้น คือ จังหวัดลำพูน จังหวัด เชียง ใหม จึง เป็นสิ่งที่สมควรอนุรักษ์ไว้เนื่องจากช่างทำกลองและไม้ตีนำมาใช้ทำกลองมีจำนวนลดน้อย ลง โดยกลองหลวงจะเก็บรักษาไว้ตามวัดต่าง ๆ นอกจากนี้ยังมีการประกวดแข่งขันกลองสะบัดชัย เป็นประ เเพณีที่ทำหลังจากไปรบและชนะกลับมา หลังจากนั้นคอนคำพระสงฆ์ สามเณร พุทธศาสนิก ชนทำพิธี เวียนเทียนรอบองค์พระบรมธาตุ ฯ พระสงฆ์เจริญพระพุทธรูปมนต์ฟังเทศน์ สวดมนต์ ความ ุฬารต่าง ๆ เหตุผลของการสร้างน้ำพระธาตุจากคำสัมภาษณ์เจ้าคณะจังหวัด " เพื่อให้เกิดความร่ม เย็นแก่มิณแผ่นดิน ฟ้าฝนจะได้ตกตามฤดูกาล เนื่องจากองค์พระธาตุ เป็นสิ่งศักดิ์สิทธิ์จากความคิด ความ เชื่อของประชาชนหลังจากทำการสร้างน้ำพระธาตุฯ แล้วฝนก็จะตกตามฤดูกาล "

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

กองโบราณคดี
รับที่ ๘/๐
วันที่ ๑๖/๖/๕๖

กรมศิลปากร
รับที่ ๓๕๕
๑๗/๖/๕๖

ที่ ๘๓ ๕ / ๒๕๕๖

๑๕ พฤษภาคม ๒๕๕๖

ศาลากลางจังหวัดลำพูน

๒๕๕๖

เรื่อง ขออนุญาตรื้อกำแพงเมือง

จาก คณะกรรมการจังหวัดลำพูน

ถึง อธิบดีกรมศิลปากร

ได้รับหนังสือนายกเทศมนตรีเมืองลำพูนที่ ๑๕๐/๒๕๕๖ ลงวันที่ ๑๑
เดือนนี้ ขออนุญาตรื้อกำแพงเมืองลำพูนรวม ๒ แห่ง เพื่อเชื่อมถนนสายรอบ
นอกเมืองกับในเมืองให้ติดต่อกันให้สะดวกแก่ทางคมนาคม, สมควรจะรื้อเพื่อความ
ปลอดภัยต่อประชาชนและบางแห่งเป็นที่ชำรุดทรุดโทรม

คณะกรรมการจังหวัดได้พิจารณาแล้ว เห็นสมควรตามที่นายกเทศ
มนตรีขออนุญาตมา จึงขออนุญาตมายังท่านความมาตรา ๑๐ อนุมาตรา ๒ แห่ง
พระราชบัญญัติว่าด้วยโบราณสถานศิลปวัตถุ โบราณวัตถุและพิพิธภัณฑสถานชาติ
พุทธศักราช ๒๔๙๙ และโทษแผนผังสังเขปและบันทึกประกอบแผนที่รวม ๒ ฉบับ
มาพร้อมหนังสือนี้เพื่อพิจารณาการอนุญาตต่อไป.

ขอแสดงความนับถืออย่างสูง

(หลวงสิทธิประศาสน์)

ปลัดจังหวัด ลงนามแทน.

บันทึกประกอบแผนที่สังเขปที่ขออนุญาตรื้อกำแพง

- หมายเลขที่ ๑ คือที่ประตูข้างสี่ เนื่องจากที่ตรงนี้ชำรุดจนจะพังอยู่แล้ว
ขออนุญาตรื้อออกข้างละ ๒ เมตร
- หมายเลขที่ ๒ คือที่มุมเมืองด้านเหนือตรงหน้าบ้านหลวงมานิตชนากร
ขออนุญาตรื้อ ๒๐ เมตร
- หมายเลขที่ ๓ คือที่ข้างหนองคอก ขออนุญาตรื้อ ๒๐ เมตร
- หมายเลขที่ ๔ คือที่มุมเมืองด้านใต้ ขออนุญาตรื้อ ๒๐ เมตร ตรง
หนองคอก
- หมายเลขที่ ๕ ที่มุมเมืองตรงทอวัดหงส์จระ ขออนุญาตรื้อ ๒๐ เมตร
- หมายเลขที่ ๖ คือที่ประตูทางด้านาง ขออนุญาตรื้อข้างกำแพงเหนือ ๑๐ เมตร

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

กอปย.มท.ค
วันที่ ๘ ๗
วันที่ ๒๕.๑.๘๖

กรมการปกครอง
ที่ ๒๘๒
๒.๕.๗.๘๖

ที่ ๒๐๙๖/๒๒๘๖

ศาลากลางจังหวัดลำพูน

๒๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๒๖

เรื่อง ขออนุญาตรื้อกำแพงเมืองพายนในเขตเทศบาลเมืองลำพูน

จาก คณะกรรมการจังหวัดลำพูน

ถึง อธิบดีกรมศิลปากร

ด้วยได้รับหนังสือนายเทศมนตรีเมืองลำพูนที่ ๑๗/๒๕๒๖ ลงวันที่ ๒๐ เดือน
เรียนชี้แจงว่า เนื่องจากกะชวงมหาคไทยได้สั่งให้ดำเนินการในเรื่องการจักค้ำบนเพื่อบำรุงท้องที่
และราสทร ทางกรมเทศบาลเมืองลำพูนจึงได้พิจารณาเห็นว่า เพื่อที่จะดำเนินการปฏิบัติเรื่องนี้ให้
เป็นไปตามความประสงค์ของกะชวงมหาคไทยดังกล่าว จำต้องจักเรื่องการขออนุญาตเป็นเบื้องต้น
กล่าวคือ จักการขยายตรอก ขยายถนน และรื้อกำแพงเมืองบางตอนลงมตุเมืองเปิดเป็นถนน
เชื่อมกับตรอกและถนนต่างๆให้สะดวกต่อการคมนาคม พร้อมทั้งได้พิจารณาถึงแผนผังเมืองด้วย
จึงเห็นควรรื้อกำแพงเมืองบางส่วน คือ

- ก. กำแพงค้ำวันคกตรงแนวตรอกวัดช้างสี
- ข. กำแพงค้ำวันคกตรงแนวตรอกวัดศรีบุญเรือง
- ค. กำแพงค้ำวันคกตรงแนวถนนราชวงศ์
- ง. กำแพงค้ำวันคกตรงแนวถนนแวนคำ
- จ. กำแพงค้ำวันคกตรงแนวถนนอิตรส
- ฉ. กำแพงค้ำวันคกตรงแนวถนนชัยมงคล

ข. กำแพงค้ำวันคกตรงแนวตรอกซึ่งจะทำการคักใหม่จากถนนวังชาวชอยลงไป
เป็นจำนวนกำแพงเมืองที่รื้อในครั้งนี้ รวม ๗ แห่ง มีขนาดกว้างแห่งละ ๒๐ เมตร คังปรากฏตาม
แผนผังซึ่งได้เสนอมาทพร้อมกหนังสือนี้

ฉะนั้น จึงเรียนมาเพื่อขอใ้ขออนุญาตให้เทศบาลเมืองลำพูนรื้อกำแพงเมืองดังกล่าว
ตามความประสงค์ด้วย.

ขอแสดงความนับถืออย่างสูง.

1/๒๓๐๗
นาย ๒๖/๒๓๐๖ ใน กอ๒๒๒๒๒๒๒๒๒๒

๑. @ หมอ อ. ๗
(นายอิน อนุมัติราชกิจ)
ปลัดจังหวัด ลงชื่อแทน.

อนพท. กท. ๒๖.๗.๘๖
ส่วนงานในเขต ส.๑.๑.๒๖๘

๒๕.๑.๘๖
กร

๒๕.๑.๘๖

๒๕.๑.๘๖

406
29.8.91

1093
28.10.91

ที่ 5443/2491

ศาลากลางจังหวัดลำพูน

24 ธันวาคม 2491

เรื่อง ขออนุญาตสร้างกำแพงเมือง

จาก คณะกรรมการจังหวัดลำพูน

ถึง อธิบดีกรมศึกษาธิการ

ได้รับหนังสือมายกเทศมนตรี เมืองลำพูนที่ 562/2491 ลงวันที่ 21 ธันวาคม 2491 ว่า กำแพงรอบเมืองลำพูน ทางทิศเหนือฝั่งแขวงเมืองทางควันแขก ถึงประตูหน้าาง มีความยาวประมาณ 200 เมตร ได้ชำรุดทรุดโทรมและหักพังไป เป็นส่วนมากแล้ว บางแห่งคงเหลือแต่เพียงทรากของกำแพง และบางแห่งก็กำลังจะพังไปอีก อาจเป็นอันตรายแก่ประชาชน ทั้งมีต้นไม้ คมหญ้าที่รกร้างรุงรัง ลมพัด แยกแการทำความสกปรก และหมกหมองความสวยงามแก่บ้านเมือง จึงขอลงอนุญาตให้สร้างกำแพงเมืองฝั่งทิศเหนือ

ได้นำเรื่องเสนอคณะกรรมการจังหวัดพิจารณาแล้ว ที่ประชุมคณะกรรมการจังหวัดมีความเห็นว่า กำแพงรอบเมืองลำพูนนี้ ไม่มีความสำคัญก็ควรจะต้องเป็นโบราณวัตถุเท่าใดนัก หากอนุญาตให้เทศบาลจัดการ หรือสร้างกำแพงเมืองเสียทั้งสี่ และให้คงเหลือไว้เฉพาะกับประตูเมืองเท่านั้น จะเป็นการส่งเสริมความเจริญของบ้านเมืองทั้งในด้านความสวยงามและการขยายตัวเมืองให้กว้างขวางออกไปอีก

ฉะนั้น จึงเรียนมาเพื่อขอได้โปรดอนุญาตให้เทศบาลดำเนินการ หรือกำแพงเมืองลำพูนฝั่งทิศเหนือเสียทั้งสี่

1. เสนอการขอ
แล้ว ส่งกองโบราณคดี
4
29.10.91
กฤษ

ขอแสดงความนับถืออย่างสูง
ก.พิน
(นายเจริญ นิรมล)
ปลัดจังหวัด รักษาการแทน

ได้รับหนังสือจากเทศบาลลำพูน
วันที่ 29.10.91
เทศบาลเมืองลำพูน
ที่ 1160/2491
ขอสงวนลิขสิทธิ์
29.10.91 กฤษ

แบบสอบถามการศึกษาวិชาชีพเรื่อง
การศึกษาจิตภาพเมืองลำพูนเพื่อการอนุรักษ์

ชุด: คนเมืองลำพูน

ส่วนที่ 1: ข้อมูลเกี่ยวกับผู้ตอบแบบสอบถาม

1.1 เพศ

( ) ชาย

( ) หญิง

1.2 อายุ _____ ปี

1.3 ศาสนา

( ) พุทธ

( ) คริสต์

( ) อิสลาม

( ) อื่นๆ ระบุ _____

1.4 การศึกษา

( ) ได้รับการศึกษา จบชั้น _____

( ) อื่นๆ ระบุ _____

1.5 อาชีพ _____

1.6 สถานที่ทำงาน (ย่าน) _____ จังหวัด _____

สถานศึกษา (ย่าน) _____ จังหวัด _____

1.7 เวลาที่ใช้ในการเดินทางไปทำงาน _____ ช.ม. _____ นาที

เวลาที่ใช้ในการเดินทางไปสถานศึกษา _____ ช.ม. _____ นาที

พาหนะที่ใช้ในการเดินทาง _____

1.8 ภูมิลำเนา

( ) จังหวัดลำพูน

( ) ต่างจังหวัด ระบุ _____

( ) ต่างประเทศ ระบุ _____

1.9 ระยะเวลาที่อยู่อาศัยในจังหวัดลำพูน _____ ปี _____ เดือน _____ วัน

1.10 สถานที่อยู่อาศัยหรือพักแรม

( ) อยู่ในเขตเทศบาล ระบุย่าน _____

( )อยู่นอกเขตเทศบาล ระบุย่าน _____

ส่วนที่ 2: ข้อมูลความคิดเห็นที่เกี่ยวกับบรรยากาศเมืองลำพูน

2.1 บรรยากาศของชุมชนเมืองลำพูน

( ) แย่ลง ( ) เริ่มเปลี่ยนแปลง

( ) อื่นๆ ระบุ _____

2.2 ท่านมีความคิดเห็นอย่างไรที่จังหวัดของท่านกำลังจะเปลี่ยนจากสังคมภาคเกษตรกรรมไปเป็นสังคมภาคอุตสาหกรรม

( ) เห็นด้วย เพราะ _____

( ) ไม่เห็นด้วย เพราะ _____

( ) อื่นๆ ระบุเหตุผล _____

2.3 การที่มีการจัดตั้งนิคมอุตสาหกรรมภาคเหนือ ทำให้ประชาชนในจังหวัดมีรายได้มากขึ้นส่งผลต่อการเปลี่ยนแปลงวิถีชีวิตความเป็นอยู่ของชุมชนเมืองลำพูนหรือไม่

( ) ไม่เปลี่ยนแปลง เพราะ _____

( ) เปลี่ยนแปลง ระบุ _____

( ) อื่นๆ ระบุเหตุผล _____

2.4 การบริการสาธารณะของรัฐมีเพียงพอต่อชุมชนเมืองลำพูนหรือไม่

( ) เพียงพอ ( ) ไม่เพียงพอ (ตอบข้อ 2.5)

2.5 สิ่งที่ท่านคิดว่าบริการสาธารณะของรัฐควรเพิ่มเติม คือ (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

( ) โทรศัพทสาธารณะ ( ) ป้ายรถประจำทาง ( ) น้ำประปา

( ) สถานบริการสาธารณสุข ( ) บิ่อมตำรวจ ( ) ระบบระบายน้ำ

( ) การบริการจัดเก็บขยะ ( ) ไฟสาธารณะ ( ) การป้องกันอัคคีภัย

( ) สวนสาธารณะ, สนามเด็กเล่น

( ) ศูนย์บริการนักท่องเที่ยว

( ) อื่นๆ ระบุ _____

2.6 ท่านคิดว่าอะไรเป็นปัญหาในชุมชนเมืองสาปูน

2.7 ท่านมีข้อเสนอแนะอย่างไรต่อการพัฒนาชุมชนเมืองสาปูน

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ส่วนที่ 3: ข้อมูลด้านจินตภาพของเมืองลำพูน

3.1 ท่านทราบได้อย่างไรที่กำลังเข้าสู่

จังหวัดลำพูน

- ทางรถยนต์

จากจังหวัดเชียงใหม่ -----

จากจังหวัดลำปาง -----

- ทางรถไฟ

จากจังหวัดเชียงใหม่ -----

จากจังหวัดลำปาง -----

เทศบาลเมืองลำพูน

- ทางรถยนต์

- ทางรถไฟ

ตัวเมืองเก่าลำพูน

ทางรถยนต์ -----

3.2 เส้นทางในเมืองลำพูนที่ท่านจดจำได้ (เรียงตามลำดับความชอบ)

1) -----
เนื่องจาก -----

2) -----
เนื่องจาก -----

3) -----
เนื่องจาก -----

- 4) _____
 เนื่องจาก _____
- 5) _____
 เนื่องจาก _____

3.3 ถนนในเขตชุมชนเมืองลำพูนโดยส่วนใหญ่อยู่ในสภาพ

- ( ) สะดวกสบาย
 ( ) ควรปรับปรุง ระบายน้ำ _____
 เนื่องจาก _____

3.4 ทางเท้าในเขตชุมชนเมืองลำพูนโดยส่วนใหญ่อยู่ในสภาพ

- ( ) สะดวกสบาย
 ( ) ควรปรับปรุง ระบายน้ำ _____
 เนื่องจาก _____

3.5 เมื่อก้าวถึงจังหวัดลำพูนของท่าน ท่านคิดถึงอะไร

3.6 ถ้าท่านมีโอกาสแนะนำคนที่ไม่เคยมาจังหวัดลำพูน ท่านจะเล่าถึงอะไรเป็นการอธิบายถึงลักษณะของเมืองลำพูน

3.7 กรุณาบอกชื่อสถานที่ ในเขตชุมชนเมืองลำพูนที่ท่านจดจำได้ (เรียงตามลำดับความชอบ)

- 1) _____
 2) _____
 3) _____
 4) _____
 5) _____

3.8 กรุณาบอกชื่อประเพณีหรือเทศกาล ในเขตชุมชนเมืองลำพูนที่ถือปฏิบัติกันจนมาถึงปัจจุบัน

- 1) _____
 2) _____

- 3) _____
- 4) _____
- 5) _____

3.9 กรุณาบอกชื่อประเพณีหรือเทศกาล ในเขตชุมชนเมืองลำพูนที่ถือปฏิบัติกันมาในอดีตที่เลือนหายไป

- 1) _____
- 2) _____
- 3) _____
- 4) _____
- 5) _____

3.10 ท่านประทับใจอะไร/ที่ไหน มากที่สุดในเขตชุมชนเมืองลำพูน

- 1) _____
- 2) _____
- 3) _____
- 4) _____
- 5) _____

3.11 กรุณาเขียนแผนที่แนะนำเมืองลำพูน จากการรับรู้ของท่านแก่ผู้ที่ไม่เคยมาจังหวัดลำพูน

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ส่วนที่ 4: ข้อมูลด้านเอกลักษณ์ของเมืองลำพูน

4.1 ท่านคิดว่าเอกลักษณ์ของเมืองลำพูนคืออะไร

4.2 ท่านคิดว่าอะไรที่ทำให้จังหวัดลำพูนแตกต่างกับจังหวัดอื่นๆ

4.3 ท่านคิดว่าขนบธรรมเนียม ประเพณี วัฒนธรรมของจังหวัดลำพูนมีอะไรบ้างที่แตกต่างไปจากจังหวัดอื่น

4.4 ท่านมีข้อเสนอแนะอย่างไรที่จะรักษาขนบธรรมเนียม ประเพณี วัฒนธรรมของจังหวัดลำพูนให้คงอยู่ตลอดไป

4.5 ในปัจจุบันท่านคิดว่าวิถีชีวิตความเป็นอยู่เปลี่ยนแปลงไปในทางกันสัมิชชั่นนั้นส่งผลต่อคติ ความคิด ความเชื่อ ขนบธรรมเนียม ประเพณี วัฒนธรรมหรือไม่

( ) ไม่ส่งผล

( ) ส่งผล เนื่องจาก _____

( ) อื่นๆ ระบุ _____

ขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงที่ท่านสละเวลาอันมีค่า

แบบสอบถามการศึกษาวิธานิพนธ์เรื่อง
การศึกษาจิตภาพเมืองลำพูนเพื่อการอนุรักษ์

ชุด: นักท่องเที่ยว

ส่วนที่ 1: ข้อมูลเกี่ยวกับผู้ตอบแบบสอบถาม

1.1 เพศ

( ) ชาย

( ) หญิง

1.2 อายุ _____ ปี

1.3 ศาสนา

( ) พุทธ

( ) คริสต์

( ) อิสลาม

( ) อื่นๆ ระบุ _____

1.4 การศึกษา

( ) ได้รับการศึกษา จบชั้น _____

( ) อื่นๆ ระบุ _____

1.5 อาชีพ _____

1.6 สถานที่ที่ใช้ในการเดินทางเข้าสู่จังหวัด _____

1.7 สถานที่ที่ใช้ในการเดินทางท่องเที่ยวในตัวเมืองลำพูน _____

1.8 ภูมิลำเนา

( ) จังหวัดลำพูน

( ) ต่างจังหวัด ระบุ _____

( ) ต่างประเทศ ระบุ _____

1.9 ระยะเวลาที่อยู่อาศัยในจังหวัดลำพูน _____ เดือน _____ วัน

1.10 สถานที่อยู่อาศัยหรือพักผ่อน

( ) อยู่ในเขตเทศบาล ระบุย่าน _____

( )อยู่นอกเขตเทศบาล ระบุย่าน _____

ศูนย์วิจัยสุขภาพ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ส่วนที่ 2: ข้อมูลความคิดเห็นที่เกี่ยวกับบรรยากาศเมืองลำพูน

2.1 บรรยากาศของชุมชนเมืองลำพูน

( ) เงียบสงบ ( ) เริ่มเปลี่ยนแปลง

( ) อื่นๆ ระบุ _____

2.2 ท่านมีความคิดเห็นอย่างไรที่จังหวัดลำพูนกำลังจะเปลี่ยนจากสังคมภาคเกษตรกรรมไปเป็นสังคมภาคอุตสาหกรรม

( ) เห็นด้วย เพราะ _____

( ) ไม่เห็นด้วย เพราะ _____

( ) อื่นๆ ระบุเหตุผล _____

2.3 การที่มีการจัดตั้งนิคมอุตสาหกรรมภาคเหนือ ทำให้ประชาชนในจังหวัดมีรายได้มากขึ้นส่งผลต่อการเปลี่ยนแปลงวิถีชีวิตความเป็นอยู่ของชุมชนเมืองลำพูนหรือไม่

( ) ไม่เปลี่ยนแปลง เพราะ _____

( ) เปลี่ยนแปลง ระบุ _____

( ) อื่นๆ ระบุเหตุผล _____

2.4 การบริการสาธารณะของรัฐมีเพียงพอต่อชุมชนเมืองลำพูนหรือไม่

( ) เพียงพอ ( ) ไม่เพียงพอ (ตอบข้อ 2.5)

2.5 สิ่งที่ท่านคิดว่าการบริการสาธารณะของรัฐควรเพิ่มเติม คือ (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

( ) โทรศัพท์สาธารณะ ( ) ป้ายรถประจำทาง ( ) น้ำประปา

( ) สถานบริการสาธารณสุข ( ) บัณฑิตวิทยาลัย ( ) ระบบระบายน้ำ

( ) การบริการจัดเก็บขยะ ( ) ไฟสาธารณะ ( ) การป้องกันอัคคีภัย

( ) สวนสาธารณะ, สนามเด็กเล่น

( ) ศูนย์บริการนักท่องเที่ยว

( ) อื่นๆ ระบุ _____

2.6 ท่านคิดว่าอะไรเป็นปัญหาในชุมชนเมืองลำพูน

479

2.7 ท่านมีข้อเสนอแนะอย่างไรต่อการพัฒนาชุมชนเมืองลำพูน

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

3.1 ท่านทราบได้อย่างไรว่ากำลังเข้าสู่

จังหวัดลำพูน

- ทางรถยนต์

จากจังหวัดเชียงใหม่ _____

จากจังหวัดลำปาง _____

- ทางรถไฟ

จากจังหวัดเชียงใหม่ _____

จากจังหวัดลำปาง _____

เทศบาลเมืองลำพูน

- ทางรถยนต์

- ทางรถไฟ

ตัวเมืองเก่าลำพูน

ทางรถยนต์

3.2 เส้นทางในเมืองลำพูนที่ท่านจดจำได้ (เรียงตามลำดับความชอบ)

1)

เนื่องจาก _____

2)

เนื่องจาก _____

3)

เนื่องจาก _____

- 4) _____
 เนื่องจาก _____
- 5) _____
 เนื่องจาก _____
- 3.3 ถนนในเขตชุมชนเมืองลำพูนโดยส่วนใหญ่อยู่ในสภาพ
 ( ) สะดวกสบาย
 ( ) ควรปรับปรุง ระบุย่าน _____
 เนื่องจาก _____
- 3.4 ทางเท้าในเขตชุมชนเมืองลำพูนโดยส่วนใหญ่อยู่ในสภาพ
 ( ) สะดวกสบาย
 ( ) ควรปรับปรุง ระบุย่าน _____
 เนื่องจาก _____
- 3.5 เมื่อกล่าวถึงเมืองลำพูนของท่าน ท่านคิดถึงอะไร
 _____
 _____
 _____
- 3.6 ถ้าท่านมีโอกาสแนะนำคนที่ไม่เคยมาเมืองลำพูน ท่านจะเล่าถึงอะไรเป็นการอธิบายถึงลักษณะ
 ของเมืองลำพูน
 _____
 _____
 _____
- 3.7 กรุณาบอกชื่อสถานที่ ในเขตชุมชนเมืองลำพูนที่ท่านจดจำได้ (เรียงตามลำดับความชอบ)
 1) _____
 2) _____
 3) _____
 4) _____
 5) _____
- 3.8 กรุณาบอกชื่อประเพณีหรือเทศกาล ในเขตชุมชนเมืองลำพูนที่ถือปฏิบัติกันจนมาถึงปัจจุบัน
 1) _____
 2) _____

- 3) _____
- 4) _____
- 5) _____

3.9 กรุณาบอกชื่อประเพณีหรือเทศกาล ในเขตชุมชนเมืองลำพูนที่ถือปฏิบัติกันมาในอดีตที่เลือนหายไปแล้ว

- 1) _____
- 2) _____
- 3) _____
- 4) _____
- 5) _____

3.10 ท่านประทับใจอะไร/ที่ไหน มากที่สุดในเขตชุมชนเมืองลำพูน

- 1) _____
- 2) _____
- 3) _____
- 4) _____
- 5) _____

3.11 กรุณาเขียนแผนที่แนะนำเมืองลำพูน จากการรับรู้ของท่านแก่ผู้ที่ไม่เคยมาจังหวัดลำพูน

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

4.1 ท่านคิดว่าเอกลักษณ์ของเมืองลำพูนคืออะไร

4.2 ท่านคิดว่าอะไรที่ทำให้จังหวัดลำพูนแตกต่างกับจังหวัดอื่นๆ

4.3 ท่านคิดว่าขนบธรรมเนียม ประเพณี วัฒนธรรมของจังหวัดลำพูนมีอะไรบ้างที่แตกต่างไปจากจังหวัดอื่น

4.4 ท่านมีข้อเสนอแนะอย่างไรที่จะรักษาขนบธรรมเนียม ประเพณี วัฒนธรรมของจังหวัดลำพูนให้คงอยู่ตลอดไป

4.5 ในปัจจุบันท่านคิดว่าการที่นักท่องเที่ยวเป็นจำนวนมากทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงคติความคิด ความเชื่อ ขนบธรรมเนียม ประเพณี วัฒนธรรมของเมืองลำพูนหรือไม่

( ) ไม่ส่งผล

( ) ส่งผล เนื่องจาก _____

( ) อื่นๆ ระบุ _____

ขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงที่ท่านสละเวลาอันมีค่า

A Thesis Study Questionnaire
On Lamphun City Image For Conservation Purposes

Series: Tourist

Part 1: Data on Respondent

1.1 Sex

Male Female

1.2 Age _____

1.3 Religion

Buddhism Christianity Islamism

Other, Please Indicate _____

1.4 Education

Formal Education, Level Completed _____

Other, Please Indicate _____

1.5 Profession _____

1.6 Vehicle used for traveling to province _____

1.7 Vehicle used for traveling in Lamphun City _____

1.8 Residence

Lamphun Province

Other Province, Please Indicate _____

Foreign Country, Please Indicate _____

1.9 Length of stay in Lamphun Province _____ Months _____ Days

1.10 Lodging

In Municipal Area, Please Indicate Locality _____

Outside Municipal Area, Please Indicate Locality _____

2.6 What ,in your opinion, are the problems of Lamphun City

2.7 Your suggestions on the development of Lamphun City

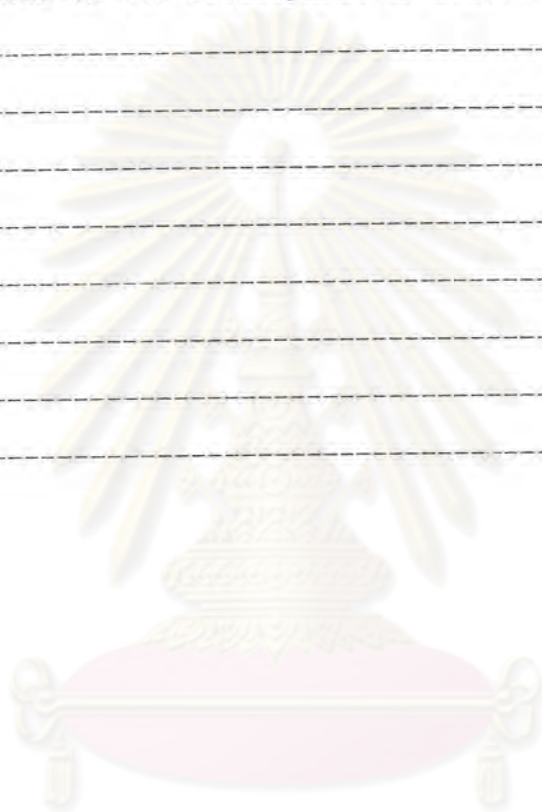

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

3.1 How did you know you were reaching

Lamphun Province

- By Car

From Chiangmai Province -----

From Lampang Province -----

- By Rail

From Chiangmai Province -----

From Lampang Province -----

Lamphun Municipality

- By Car

- By Rail

Lamphun Old City

By Car -----

3.2 Routes remembered by you (List according to your preferences)

1) -----
Because -----

2) -----
Because -----

3) -----
Because -----

4) -----

Because -----

5) -----

Because -----

3.3 Most of the roads in Lamphun City are in the following conditions

( ) Smooth

( ) Repairs due, Please Indicate Location -----

Because -----

3.4 Most of the footpath in Lamphun City Community are in the following conditions

( ) Smooth

( ) Repairs due, Please indicate Location -----

Because -----

3.5 Whenever Lamphun Province is mentioned, what do you usually remember about it

-----

3.6 If you had the opportunity to recommend Lamphun City to people who had never set foot on it, what would you describe to them about Lamphun City

-----

3.7 Please name Locations in Lamphun City that you still remember

(List according to your preference)

1) -----

2) -----

3) -----

4) -----

5) -----

3.8 Please name Custom or Festivals practiced or celebrated continuously till now in Lamphun City

- 1) _____
- 2) _____
- 3) _____
- 4) _____
- 5) _____

3.9 Please name Custom or Festivals practiced or celebrated in the past but now defunct, in Lamphun City

- 1) _____
- 2) _____
- 3) _____
- 4) _____
- 5) _____

3.10 What impressed you most and where was it in Lamphun City

- 1) _____
- 2) _____
- 3) _____
- 4) _____
- 5) _____

3.11 Please sketch a rough map of Lamphun City for the people who had never come to the City

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

4.1 What do you think is the Identity of Lamphun City

4.2 In your opinion what make Lamphun City different from other cities

-----

4.3 What Custom or Culture of Lamphun City are different from that of other cities

-----

4.4 What are your suggestions for the sustained conservation of Custom and Culture of Lamphun Province

-----

4.5 Nowaday, there are a considerable number of tourists in Lamphun City. In your opinion this may cause the changes of Values Custom Tradition and Culture of Lamphun people or not

( ) No affect
( ) Affected Because -----

( ) Others, Please Indicate -----

Thank you very much for your precious time and effort

ประวัติผู้เขียน

นายพรชัย สุตันไชยนนท์ เกิดเมื่อวันที่ 6 มีนาคม พ.ศ. 2511 สำเร็จการศึกษา
ปริญญาตรีศิลปศาสตร์บัณฑิต สาขาศิลปะ คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสาน
มิตร ปีการศึกษา 2533 และเข้าศึกษาต่อในภาควิชาการวางแผนภาคและเมือง คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ในปีการศึกษา 2533

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย